

Ändringshistorik

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2023-03-30	Version 1	Sari Roponen	Skapat dokument

Restaureringsplan för N2000-området Sjösakärren inom projektet LIFE RestoRED LIFE19 NAT/SE000172

Summary

This document provides a brief overview of the measures that will take place in the LIFE RestoRED project at the N2000 site Sjösakärren. Location of different actions can be seen in the maps in the end of this document.

Om Projektet

Projektet LIFE RestoRED arbetar med att restaurera skötselkrävande naturtyper, mestadels betesmarker och slåtterängar. Arbetet utförs inom N2000-områden under åren 2021 till 2027. Naturtyperna som restaureras finns med på den rödlista för naturtyper som EU tagit fram. Arbetet som omfattas av den här restaureringsplanen utförs av Länsstyrelsen i Södermanlands län. Läs mer om projektet på webbplatsen [Startsida - LIFE RestoRED](https://www.liferestored.se)
<https://www.liferestored.se>

Uppgifter om området

Natura 2000-område: SE0220021 Sjösakärren
 Naturresevat: Sjösakärren (NVR-id 2001206)
 Län: Södermanland
 Kommun: Nyköping
 Förvaltare/kontaktperson på Länsstyrelsen: Sari Roponen
 Koordinater för restaureringsområde: 33V 623009 6513295 UTM

Beskrivning av objektet

Naturresevatet Sjösakärren är beläget vid Östersjökusten nära riksväg 219 mellan Nyköping och Trosa mellan Sjösafjärden och den rullstensås som löper från trakten av Horn norrut förbi torpet Sandstugan. Åsen ingår i det stråk av israndbildningar som följer kusten över Örstig - Horn - Hånömogen och vidare mot nordost. Åsens västra sida är täckt av svallgrus och svallsand med inlagring av skalgrus och relativt stor mängd kalkstensblock vilket gör det ytliga grundvatten som filtrerar genom åsslutningen och rinner upp som källor vid åsfoten kalkhaltigt. Källvattnet översilar den svaga sluttningen mot Sjösafjärden där det har givit upphov till två olika kärrpartier av rikkärskaraktär, nämligen Sandstugukärret i norr och kärrmarkerna kring den dystrofa Igelsjön längre söderut. Blandskog omgärdar kärren men i väster utbreder sig en alsumpskog och närmast Sjösafjärden en hävdad strandäng. De öppna rikkärren är mycket artrika och här finns bland annat majviva, gräsull och inte minst ett stort antal arter av orkidéer.

Syfte och mål med åtgärderna i projektet

I det här området ska naturtyperna 7230 Rikkärr och 9010 Västlig taiga ges en stärkt ekologisk status genom röjning, avverkning och restaureringsslätter. Pollinatörer ska gynnas genom slätter som skapar öppna solbelysta ytor och gynnar områdets örtflora och att solbelysta gläntor skapas inom området västlig taiga. Vid gallringen i brynområden kommer vi att ta hänsyn till att buskskiktet med blommande och bärande buskar gynnas.

Vid slutet av projektet ska 0,5 ha rikkärr och 2,6 ha västlig taiga restaurerats och framtida skötsel av området vara ordnad genom miljöstödd. Projektet ska vidare ha skapat nya kunskaper om åtgärdernas effekter genom uppföljning av områdets flora, pollinatörer och nektarresurser med publicerade inventeringsrapporter.

Allmänheten och sakägare ska ha fått kunskap om projektet genom skyltning. Både en projektskylt och en temaskylt om rikkärrsslätter ska finnas på området.

Tabell 1 Naturtyper som omfattas av projektåtgärder

Naturtypskod	Natura 2000 naturtyp (namn)	Areal (ha)
7230	Rikkärr	0,5
9010	Västlig taiga	2,6

Åtgärder som är aktuella i N2000-området Sjösakärren

Tabell 2 Planerad omfattning

Action	Namn	Längd (m)	Area (ha)	Antal
C1.1	Röjning och avverkning		3,1	2
C1.3	Restaureringsslätter		0,5	
D1	Fotodokumentation			1
D2.1	Uppföljning av naturtyper			1
D2.5.2	Florauppföljning rikkärr			1
D5.2	Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare			1
D5.2.1	Uppföljning pollinerare			1
D5.2.2	Uppföljning av nektarkälla			1
D5.3	Planering och utvärdering av skapande av död ved			1
E1.1	Obligatorisk projektskyt			1
E1.2	Temaskylt			1

Beskrivning av åtgärderna

Action C1.1 Röjning och avverkning

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2022/ 2024

Beskrivning:

Enligt skötselplan ska skötselområde 20 utvecklas till alskog. Detta område har felaktigt skrivits in i ansökan som område som ska utvecklas till rikkärr. Detta innebär att gallringsområdet som omfattar 2,2 ha i ansökan har blivit struket. Vi kommer att undersöka om vi kan infoga ytterligare rikkärrensareal inom Natura2000-området förslagsvis området kring igelkärret. Gallring kan i så fall göras samtidigt som västlig taiga gallras dvs 2024.

0,5 ha rikkärr kommer att gallras 2022.

Åtgärden genomförs för att öka de biologiska värdena i ett rikkärr där en igenväxningsvegetation; små träd och sly, har börjat ta över de tidigare mer öppna områdena. Igenväxning är en hot mot många rikkärsmiljöer. Gallring och efterföljande slätter är därför en förutsättning för att kunna behålla den speciellt artrika floran och faunan som är knuten till denna miljö. I området finns t ex kalkkärrgrynssnäcken *Vertigo geyeri*, smalgrynssnäcka *Vertigo angustior* och gulyxne *Liparis Loeselii* vilka är skyddade av Artskyddsförordningen. Prioriterade

åtgärder i området enligt bevarandeplan är att hålla området öppet genom bete, slåtter och röjning av igenväxningsvegetation vid behov.

Området med västlig taiga 2,6 ha kommer att gallras 2024. Området ska öppnas upp genom borttagandet av buskar/sly och en del av de större träden.

Åtgärden genomförs för att öka de biologiska värdena i ett skogsområde som sedan länge delvis är präglad av bete, men där framför allt ung gran har vuxit upp. De unga granarna konkurrerar med äldre och biologiskt mer värdefulla träd och buskar i området och behöver därför begränsas. Träd skall friställas och ljusöppna gläntor/luckor öppnas runt dessa. Dödved depåer 8-10 stycken ska lämnas inom området.

Action C1.3 Restaurerings slåtter

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2027-08-31

Genomförs:

Beskrivning:

Igenväxningen med vass och klibbal och sly är ett problem i området och årligt förekommande slåtter behövs. Igenväxningen skuggar ljuskrävande arter av kärlväxter och mossor.

Syftet med restaureringen i området är att överföra beteshävd till slåtteräng. Idag sker bete huvudsakligen vid strandängen och det blöta kärret undviks dvs slåtter är viktig på rikkärrs-området. Idag finns inget stängsel som skiljer området som ska utvecklas till slåtteräng. Inget stängsel har planerats inom LIFE-projektet. Undersök om det finns medel som kan användas för det inom LIFE RestoRED.

Slåttermaterial ska borttransporteras från området.
Eventuellt bränning en bit utanför området.

Action D1. Fotopunkter

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: hösten 2021 och efter åtgärden

Beskrivning:

För att dokumentera effekten av restaureringsåtgärderna kommer foton att tas på strategiska platser före restaureringsåtgärder och efter genomförda åtgärder. Fotopunkterna finns utmärkta på *karta nedan (publiceras senare)*.

Fotodokumentation sker också under genomförandet av projektet och publiceras som en enkel rapport på projektets webbplats [Startsida - LIFE RestoRED](#)

Action D2.1 Utvärdering av bevarandestatus för naturtyper

Möjlig tidsperiod: 2026-03-01 till 2027-02-28

Genomförs: innan projektstart och 2026

Beskrivning:

Efter genomförd restaurering ska en bedömning göras om statusen för de naturtyper som restaurerats har förbättrats. Bedömningen sker genom observationer på plats och kan genomföras av den som ansvarat för restaureringen, eller en särskild inventerare. Data från

genomförda inventeringar av arter och naturtyper används också som underlag för bedömningen. Bedömningen kommer slutligen att registreras i Naturvårdsverkets databas NNK.

Action D2. 5.2 Florauppföljning rikkärr

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-08-31

Genomförs: Första inventering sommar 2022, andra inventeringen 2025

Beskrivning:

Internt uppdrag. Motivering: Kunskap om metodiken finns inom reservatsförvaltningen och kan både tillämpas, spridas och utvecklas vidare.

Uppdraget skapas i SkötselDOS och Uppdragsportalens webbapplikation ska användas för inventeringen. Målindikatorer som kommer att väljas är antal typiska arter, negativa indikatorer och täckningsgraden av mossor (vitmossor, brunmossor och spjutmossa). 60 slumpade provrutor med GPS-punkt ska skapas i programmet varav 50 ska inventeras. Detta görs för att kunna hoppa över inventeringen på eventuellt otillgängliga provytor tex på ett gungfly. 10 rutor ska bli slumpmässigt strukna ifall det saknas otillgängliga ytor. Resultatet ska sammanställas senare. Eventuellt först efter andra inventeringen.

För uppföljning av flora i rikkärr används "Manual för uppföljning av myrar i skyddade områden [Manual UF myrarV40 20100503 \(naturvardsverket.se\)](http://Manual_UF_myrarV40_20100503_(naturvardsverket.se)) som finns publicerad på Naturvårdsverkets webbplats.

Resultaten kommer publiceras på projektets webbplats [Startsida - LIFE RestoRED](#) och Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Action D5.2 Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2022 till 2026

Beskrivning:

I samband med restaureringsåtgärder kommer särskild hänsyn tas till pollinerarnas framtida miljö. Öppna örtrika ytor kommer att tillskapas inom området. (*Åtgärderna finns utmärkta på kartor nedan, publiceras senare*).

För planeringen av pollinerarnas miljö har projektets receptsamling för möjliga åtgärder använts och efter genomförd restaurering kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Resultaten kommer publiceras på projektets webbplats [Startsida - LIFE RestoRED](#) och Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Action D5.2.1 Uppföljning pollinerare

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: sommar 2022/ sommar 2026

En fältinventering av pollinatörer kommer att utföras i projektområdet både före och efter åtgärder för att kunna följa åtgärdernas effekter. Följande inventeringsmetoder kommer att användas: Inventering av dagaktiva fjärilar och humlor längs linjetransekter enligt manualen Undersökningstyp dagaktiva fjärilar: [Undersökningstyp: Dagaktiva fjärilar \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se) och inventering med hjälp av färgskålar. Vid varje station placeras tre färgskålar. Färgerna attraherar insekter som drunknar i skålarna, och de kan sen samlas in för artbestämning. Färgskålarna sitter uppe sex timmar vid varje besök. Inom området kommer fem stationer placeras, spritt inom området. Inventering och artbestämning är upphandlad för 2022. Tillståndsansökan för inventering är godkänd för båda inventeringar (2022 och 2026).

Beskrivning:

Resultaten kommer publiceras på projektets webbplats [Startsida - LIFE RestoRED](#) och Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Action D5.2.2 Uppföljning av nektarkälla

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: sommar 2022/2026

Beskrivning:

En fältinventering av nektarkällor kommer att utföras i projektområdet både före och efter åtgärder för att kunna följa åtgärdernas effekter. Följande inventeringsmetod kommer att användas: Blombesöksräkning för artgrupperna: Skalbaggar, humlor, dag- och nattfjärilar, tambin, blomflugor, övriga flugor, små insekter <3 mm, solitärbin, övriga insekter. Inventeringen förväntas känna till artgrupperna. Endast observation i undersökningsrutur. Inventering är upphandlat för 2022. Tillståndsansökan för inventering är godkänd för båda inventeringar (2022 och 2026).

Resultaten kommer publiceras på projektets webbplats [Startsida - LIFE RestoRED](#) och Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Action D5.3 Planering och utvärdering av skapande av död ved

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

Beskrivning:

I samband med avverkning av träd inom action C.1 kommer död ved att skapas. Högar med stockar och rishögar kommer att placeras som faunadepåer i skogsområde med västlig taiga men inte på slätterängsåtgärdsytan. (*Åtgärderna finns utmärkta på kartor nedan, publiceras senare*). För planeringen av vilken död ved som ska skapas har projektets checklista använts och efter genomförd avverkning kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Action E1.1 Obligatorisk projektskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023

Beskrivning:

En skylt som beskriver rikkärsskötsel kommer att tillverkas och sättas upp. Placeringen av skylten finns utmärkt på kartan (se detaljkarta s. 9).

Action E1.2 Temaskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

Beskrivning:

En skylt som beskriver rikkärsskötsel kommer att tillverkas och sättas upp. Placeringen av skylten finns utmärkt på kartan (se detaljkarta s. 9).

Action E2.3 Kurs/ws för naturbruksskola

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

Beskrivning:

Detta område kan vara en intressant lokal för eventuell fältkurs. Kursens innehåll och tidplan planeras senare i projektet. Kursen kommer att planeras tillsammans med Öknaskolans naturbruksgymnasium. Öknaskolan har vid kontakten under våren 2022 visat intresse för samarbete.

Genomförs: E2.4.1 Fördjupningskurs/ws för naturvårdsspecialister

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

Beskrivning:

Detta område kan vara en intressant lokal för eventuell fältkurs. Kursens innehåll och tidplan planeras senare i projektet.

Kartor

Bild 1 Översiktskarta, N2000-området Sjösakärren

Overview for the site Sjösakärren

Bild 2 Detaljkarta, åtgärder som genomförs i projektet

Detailed map for measures in the project.

Bild 1

Bild 2

LIFE-programmet

Den här restaureringsplanen har producerats med stöd av Europeiska kommissionens LIFE-program. Ståndpunkter och faktainnehåll representerar projektet LIFE RestoRED och representerar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens eller byrån CINEAs uppfattning eller ståndpunkt. Läs mer om LIFE-programmet på EU-kommissionens webbplats: <https://ec.europa.eu/easme/en/life>